

LIETUVOS VANDENS PAUKŠČIŲ UŽSIKRĖTIMO PAUKŠČIŲ GRIPO VIRUSAIS STEBĖSENA

Saulius Švažas¹, Mindaugas Morkūnas², Josanne Verhagen³, Ron Fouchier³, Julius Morkūnas¹, Tiej Mundkur⁴, Alexandre Czajkowski⁵, Aniolas Sruoga⁶, Dalius Butkauskas¹, Robertas Krejaras², Vaclovas Jurgelevičius², Gediminas Pridotkas², Jonas Milius^{7,8}, Nicolas Tubbs^{4,9}, Vitas Stanevičius¹

¹*Gamtos tyrimų centras, Akademijos g. 2, LT-08412 Vilnius*

²*Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, J. Kairiūkščio g. 10, LT-08409, Vilnius*

³*Erasmus medicinos centro Virusologijos fakultetas, Gravendijkwal 230, 3000 CA, Rotterdamas, Olandija*

⁴*Tarptautinė aplinkosauginė organizacija „Wetlands International“, P/d 471, 6700 AL Wageningen, Olandija*

⁵*Europos laukinių paukščių ir jų buveinių tyrimų institutas, Chasseurs 5, F-75017, Paryžius, Prancūzija*

⁶*Vytauto Didžiojo universitetas, K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas*

⁷*LR valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Siesikų g. 19, LT-0717 Vilnius*

⁸*Maisto saugos ir gyvūnų higienos katedra, LSMU, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas*

⁹*Karališkoji paukščių apsaugos draugija, Lodge, Sandy, Bedfordshire, SG19 2DL, Didžioji Britanija*

Santrauka. 2006–2011 metais paukščių gripui nustatyti Lietuvoje buvo atliekama laukinių vandens paukščių stebėseną. Surinkti ir ištirti 24 paukščių rūšių mėginiai iš 3 720 vandens paukščių. Išaiškinti 187 individai, užsikrėtę įvairiais mažai patogeniškas paukščių gripo potipiais. Paukščių gripo virusai nustatyti tik didžiosiose antyse (*Anas platyrhynchos*), tarp kurių užsikrėtusios sudarė 7,5 proc. Dažniausiai didžiosios antys buvo užsikrėtusios paukščių gripo H7N2, AIVH7 ir AIVH5 virusų potipiais. Nustatyti ir kiti mažai patogeniški H1-H4, H6, H8, H9, H10N4 ir H12 virusų potipiai. Paukščių gripo prevencijai ir kontrolei Lietuvoje būtina tęsti laukinių vandens paukščių užsikrėtimo paukščių gripo virusu stebėseną, ypatingą dėmesį skiriant didžiosioms antims ir kitoms didelės rizikos grupei priskiriamoms vandens paukščių rūšims – rudagalvėms antims (*Aythya ferina*), kuoduotosioms antims (*Aythya fuligula*) ir gulbėms nebylėms (*Cygnus olor*).

Raktažodžiai: vandens paukščiai, paukščių gripas, paukščių migracijos, Lietuva.